СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 216. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 16. вересня, 1924. VOL. XXXII. No. 216. Jersey City, N. J., Tuesday, September 16, 1924. THREE CENTS

Републиканська партія звертає свою силу проти Ла Фолета

ВАШИНҐТОН, 14. вересня. — Застращені поступом аґітації сенатора Ла Фолета, републиканські провідники рішили звернути всю силу партійних аґітаторів проти поступової партії. Републиканська аґітація шванкує не лишень в середно-західних стейтах, де Ла Фолет має богато прихильників серед фармерів, але й в стейтах на побережу Тихого океану, де сенатор Джансон, певно огірчений за своє неповодження, не проявляє ніякої рухливости.

ДЕМОКРАТИ АТАКУЮТЬ РЕПУБЛИКАНЦІВ ЗА ЇХ ПРОМИСЛОВУ ПОЛІТИКУ.

ВАШИНҐТОН, 14. вересня. — Демократична партія атакує тепер републиканський уряд за його промислову політику. Демократи закидують републиканцям, що републиканська тарифа шкідлива для американського промислу й фармерства, та критикують републиканські перехвалки, що се републиканський уряд скінчив безробіття. Демократи кажуть, що в краю зовсім не слідно того добробуту, яким хваляться републиканці.

ПОСТУПОВА ПАРТІЯ НЕ ЖУРИТЬСЯ „ЦИРКОВИМИ" ПРОМОВАМИ ДОСА.

ВАШИНҐТОН, 14. вересня. — Заряд кампанії сенатора Ла Фолета постановив не давати ніяких спеціяльних відповідий на закиди, пороблені Ла Фолетови Досом, бо на його думку „циркові промови" Доса приносять Ла Фолетови більше користи, як шкоди.

ЗАСТІЙ В БАВОВНЯНІМ ПРОМИСЛІ.

БОСТОН, 14. вересня. — Перегляд промислів у ново-анґлійських стейтах виказує, що всі промисли, за винятком бавовняного, виказують значну поправу.

Головно поправився шевський промисел.

ПОДОРОЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ ДОВКОЛА СВІТА.

ДЕЙТОН, Огайо, 14. вересня. — Американські летуни, котрі летять довкола світа, прилетіли сюди нині з Вашинґтону, і вибираються завтра в дорогу до Шикаґа, як на се дозволить погода.

Машини летунів підорвані вже так, що їх треба направляти на кождій стації, а летуни самі перемучені та хотілиб вже раз покінчити свою подорож.

КРИТИКУЄ АМЕРИКАНЦІВ ЗА ВІДНОШЕННЯ ДО ПРИНЦА ВАЛІЇ.

СИРАКЮЗ, Ню Йорк, 14. вересня.— Томас Кервуд, пастор реформованої церкви, в своїй недільній проповіди остро критикував Американців за їх „малпаванне" принца Валії, наслідника анґлійського престола, що тепер відвідує Америку. На думку проповідника, Американці своїм захованнем показують, що вони не є демократичний народ.

ПОПІВСЬКА СВАРКА ЗА ШИКАҐОВСЬКИХ МІЛІОНЕРІВ-УБИЙНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 14. вересня. — Цілий ряд священників та проповідників місцевих церков посвятило свої проповіди розбиранню шикаґовського вбийства 13-літного хлопця молодими міліонерами Ловбом та Ліопольдом.

Найцікавійші були промови двох представників ворожих собі таборів серед протестантських церков. Один проповідник з так званого фундаменталістичного крила без обиняків заявив, що шикаґовська траґедія се вислід модерністичного розуміння евангелията що такі вчинки будуть случатися, поки священники будуть свобідно поясняти собі св. Письмо. Йому в відповідь заявив знова один модерністичний священник, що поступ світа закидає вже старі приписи „життя за життя, зуб за зуб".

УТЕЧА З ЕЛИС АЙЛЕНДУ.

НЮ ЙОРК, 14. вересня. — Сімох імiґрантів, задержаних іміґраційними урядниками для висилки до Европи, втекли з Елис Айленду. Вони кинулися перепливати ріку Гудсон до Мангетена, але по дорозі помучилися так, що трох з них стали топитися. Один з утікачів умів пливати так добре, що вратував двох від утеплення, однак їх трох попало в руки поліції. Один з утікачів справді потонув, а тром удалося вимкнути поліцію та дістатися до Ню Йорку.

ВБИЛИ 18 МЕКСИКАНСЬКИХ ЖОВНІРІВ.

САН АНТОНІО, Тексас, 14. вересня. — Минулої пятниці мексиканські розбишаки напали на мексиканський поїзд, що їхав з міста Халяпи до Теосельо. Розбійники вбили 18 мексиканських жовнірів, що стерегли поїзду.

ВІЙСКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ В ЧІЛЕ.

САНТІЯҐО, Чіле, 14. вересня. — Місце цивільних урядників виборного уряду занимають поволи урядники, встановлені війсковими диктаторами, що недавно захопили владу в державі.

Війскова диктатура завела вже цензуру на ґазети, і конфіскує все, що звернене проти невибраних народом правителів.

РОБІТНИЧА РАДА ЗАЙМАЄТЬСЯ ДОМАГАННЯМИ ЗЕЛІЗНИЧИХ ТЕЛЕГРАФІСТІВ.

ШИКАҐО, Илиноис, 14. вересня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав взяла під розвагу домагання зелізничих телеґрафічних операторів Пенсилвенійської зелізниці підвисшити їм робітничу заплату, на случай відмови котрої робітники загрозили страйком.

Рада визначила переслухання на 22. вересня.

ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА В ГОНДУРАСІ.

Теґусіґальпа, Гондурас, середна Америка, 14 вересня. — Горожанська війна в Гондурасі ще не покінчена. Нині обі сторони доносять, про побіди в ріжних частях краю. Провідник повстанців постановив вислати до Злучених Держав свого представника, щоби він предложив Американцям свої цїли.

БОЛЬШЕВИКИ ВЕДУТЬ ГОРОЖАНСЬКУ ВІЙНУ В БОЛГАРІЇ.

Софія, Болгарія, 14. вересня. — Комуністичний провідник Кузо Єзіфоф напав з бандою на залізничний дворець Костинець, що лежить 20 миль від Софії.

Комуністи прогнали всіх урядників, захопили більшу суму гроша, перетяли всі телеґрафічні і телефонічні дроти та втекли в ліси. Уряд вислав за ними в погоню поліцію і кавалерію.

УКРАЇНСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ.

Крім пануючої Комуністичної партії (большевиків) України ніяких инших партій на поверхні життя не має, леґальне їх існовання не дозваляється, але це не перешкоджає їм існувати в підпілю, як за старих царських часів. До такої підпольної орґанізації належить і Українська Комуністична Партія. Від часу до часу в часописях пануючої КПбУ, можна прочитати лист до редакції бувшого члена УКП., про вихід його з тої партії і приступлення до КПбУ. В однім з чисел київського „Большевика" є такий лист М. Шевченка. Цей лист дуже характеристичний до пізнання ріжниць між офіціяльним комунізмом, який заступає КПбУ., і комунізмом національно опозиційнім, українським. Ось він:

„Бувши членом УКП, я врешті переконався, що УКП. за весь час свого існування гальмувала й гальмує діференціяцію українських на пів пролетарських і селянських мас, що не встигли ще порвати з націоналістичними тенденціями, які ще більше розпалювалися необґрунтованими демаґоґічними виступами УКП.

„УКП. своєю роботою на такій базі подавала надії на можливість здійснення таких тенденцій. Вона цим затримувала клясову діференціяцію мас у бік комунізму."

„Таку ідеольоґію виконували партійні верхи УКП.' традиційно звязані з українськими націоналістичними орґанізаціями (РУП., УСДРП., Незалежниками. Свіжі ж елементи, що звязувалися з партією, у процесі роботи революціонізувалися методами від противного й відходили".

„Останніми часами цей процес революціонізуваня набув масового орґанізованого характеру, через оформлення лівої фракції УКП., — фракції, що прагне обєднати комуністичні елементи УКП. з КПбУ. на основі позиції і тактики останньої. Визнаючи, що лінія лівої фракції правильна, я пориваю з оф.УКП. й переходжу до лав цеї фракції.

Член У.К.П., секретар Губко-Укрюз. — М Шевченко.

НЕПРИХИЛЬНА КРИТИКА ВБИЛА АВТОРА.

В Барселюні помер від апоплексії Сенор Хрістій, композитор модерної ревії. Помер нечайною смертю після цього, як прочитав неприхильну критику на свій твір. В ревії спарадойовано ріжних померших і живих іще політиків.

ПІД ЗАМІТОМ „ТАЙНИХ ЗЛЄЦЕНЬ".

Дня 21-го серпня їхав український студент В. К. до Унева. В Перемишлянах зачіпив його польський жандарм запитом: „Ґдзе пан едзє?" На відповідь що до Унева, зажадав леґітимації, яка йому не подобалася, супроти чого В. К. помандрував з жандармом на постерунок. На постерунку списано з В. К. протокол і передержано його згорою дві години. По двох годинах завели В. К. до староства, до комісаря Чеха. Той пан закинув В. К., що він іде зі Львова до Унева з „тайними документами" для ігумена унівського монастиря Кл. Шептицького. По такій заяві Чеха, заведено В. К. до старости, який приказав йому відїхати до Львова найблищим поїздом, під загрозою арешту. Випущеному під такими умовами на волю, щойно при відїзді львівського поїзду віддано леґітимацію. При тому ще раз заборонено В. К. когонебудь до монастиря посилати і взагалі комунікувати з монастирем.

ЗАКЛАДАННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕННЯ ПІД „Н. ДІМ" НА БОГДАНІВЦІ.

Нам пишуть: На Богданівці, дня 16 ц. м. приготовилися майстри до закладин „Нар. Дому". На місці явилися інжінер п. Евген Нагірний, будівничий п. Леонард Дзедзінський, і Комітетові. О год 4. попол. відправив парох голова коміутету о. Евген Гаврилюк молитву на оснований дому. Покропив свяченою водою всі викони під фундаментами і тоді розпочав вмурування першого каменя.

БОЖЕВІЛЛЯ ЧИ МІСТИФІКАЦІЯ?

Полоцький староста сконфіскував і обложив арештом наклад пастирського послання маріявицького „архиепископа" Івана Марії Ковальського, в якому, він пише, що Христос явився йому і сказав, що „Літурґія вже в католицькій церкві не існує, що нема вже ані одного священника, якийби мав право її відправляти, бо душі усіх знищив смертельний хріх і чорт". Це право має тільки він, і він має монополь на давання розрішень, без яких усіх жде суд і пекло...

ІНТЕРЕСНЕ СПРОСТУВАННЯ.

Деякі польські часописи пустили в світ сплетню, що відомий російський письменник-гуморист Аверченко в наслідок рани одержаної підчас своеї втечі від большевиків до чеської Праги осліп і лежить в шпиталі „без феника при душі". У відповідь на польське співчуття оголосив Аверченко спростування, в якому між иншими каже: Я був ранений не при нагоді втечі від большевиків, а 18 літ тому, ще як большевиків не було; я не сліпий тільки короткозорий; працюючи в чотирьох російських і трьох закордонних видавництвах я далекий від нужди; феників не маю, бо всі свої рахунки веду в чеських коронах і долярах...

ЕҐЗЕКУЦІЯ У ЛЬВОВІ.

Дня 23. серпня розстріляно у Львові убійника рідної матері Івана Гриника. Безпосередно перед екзекуцією оглянули Ґриника психіятри, ствердили, що він є вповні нормальною людиною. Супроти помітної депресії і вичерпання Гриника, винесено його на коці і посаджена на стільци з опертям для голови. Гриника розстріляно в сидючій позиції. Рідня розстріляного зрезиґнувала з видачі його тіла натомість зажадала звороту його одежі.

Покривджені народи предкладають свої жалі Лізі Народів

ЖЕНЕВА 14. вересня. — Комітет Ліґи Народів для справи межинародних судів віддав дрови Бенешови, чехословацькому міністрови заграничних справ, завдание виробити плян межидержавної угоди про мирове судженне межидержавних непорозумінь та про забезпечення держав перед нападами других.

Рівночасно до Ліґи Держав стали наїзджати представники Ассиро-Халдейців, представники сирійсько-палестинського конгресу, кількох африканських народів та представники Турків.

НАПРУЖЕННЯ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 14. вересня. — Наслідком вбиття фашистського посла Касаліні в цілій Італії панує страшне напруження.

Фашистські ґазети обжаловують опозиційні за провокованне вбийства, а опозиційні відповідають, що справдішними виновниками вбийства є фашисти, які убили Матеоті. До вибуху не доходить лишень тому, що премієр Мусоліні видав виразний приказ до фашистів здержуватися від ексцесів.

ПОВСТАННЄ ГРУЗИНІВ ПРОТИ МОСКВИ.

ТРАПЕЗУНТ, 14. вересня. — Большевицький уряд видав своїй армії приказ безпощадної боротьби проти грузинських націоналістів, що повстали проти московського уряду. Російська фльота дістала приказ бомбардувати прибережні міста та оселі. Большевицькі ґазети не подають з Грузії ніяких вісток.

ДОСПІХ ПЛЯНУ ДОСА.

ПАРИЖ, 14. вересня. — Овен Янґ, Американець, що має головний нагляд над виконуванием рапараційного пляну Доса, прибув нині сюди з Берліна, де йому Німеччина виплатила другу рату, яку вона мала заплатити після сього пляну.

Янґ заявив ґазетярам, що плян Доса видно тішиться великим доспіхом. Він навіть припускає, що Німеччина незадовго буде платити більше, як її приписує плян Доса.

ФРАНЦІЯ ЗГОДЖУЄТЬСЯ НА ПЛАЧЕННЄ ДОВГУ АМЕРИЦІ.

ПАРИЖ, 14. вересня. — Французький уряд остаточно дався переконати, що він почати сплачувати свої воєнні довги в Америці, і він уже визначив комісію для вироблення пляну сеї сплати. Переконали його в сьому Американці, що в послідних часі відвідували Францію.

ЩЕ МЕКДОНАЛДІВ АВТОМОБІЛЬ.

ЛОНДОН, 14. вересня. — Автомобіль Мекдоналда, подарований йому одним фабрикантом, ще не сходить зі стовпців ґазет.

Тепер пояснює справу фабрикант, котрий авто подарував. Богато визначних політиків виступає зі заявами в обороні Мекдоналда. Кажуть, що він мав право приняти дарунок.

Поступові ґазети підчеркують факт яко доказ, що бідний премієр міністрів не може існувати на теперішній пенсії премієра.

ФРАНЦУЗИ ЗБИРАЮТЬСЯ СУДИТИ НІМЦЯ ЗА ПОВОДЖЕННЯ НА ВІЙНІ.

ПАРИЖ, 14. вересня.— Французькі суди будуть незадовго судити Петра Льомана, бувшого німецького жовніра, першого Німця, обжалованого за нелюдяне поводжение на війні. Закидують йому, що він убив раненого Француза. Після війни став він французьким горожанином, що він був родом з тої околиці, котру прилучено до Франції.

ПОСТУПИ ЛЕТНИЦТВА.

ПАРИЖ, 14. вересня. — Французький інжинер Етієн Емішен здобув новий осяг у літанню „гелікоптером", себто літаком, що підноситься прямовісно в гору.

Він потрафив піднятися в гору на своїй машині, на котру наложив 200 кільограмів ваги.

За се дістав він урядову надгороду в сумі 40,000 франків.

КИТАЙСЬКА ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА.

ШАНҐГАЙ, Китай, 14. вересня. — Китайські горожанські армії почали вже проти себе битву.

Війна відай буде обертася довкола столиці Пекіну. Обі сторони доносять про доспіхи в ріжних сторонах. Північні війска затопили південним фльотилю, якою вони перевозили війска.

НАЗИВАЄ АМЕРИКАНЦІВ МІЛІТАРИСТАМИ.

ТОКІО, Япан, 14. вересня. — Японський ґенерал Вада, що недавно вернув з довгої подорожи по Европі й Америці, говорив тут японським ґазетярам, що Злучені держави стали дуже мілітаристичною державою та що вони отверто збротться до війни з Япаном. Доказом сього Вада вважає хочби „день оборони".

Тому ґенерал радить Япанцям не дурити себе мріями про мир, але взятися на серіо до военних приготовань.

НОВА ВІТРУГА В ЯПАНІЇ.

ТОКІО, Япан, 14. вересня, — Япанське місто Кобе навістив новий тайфун.

Не був він такий сильний, як попередний, а все таки наробив богато шкоди. Він виверпув всі магазини в порті та наробив великої шкоди в складах бавовни.

ЕСПАНСЬКА ВІЙНА В АФРИЦІ.

МАДРИД, 14. вересня. — Команда еспанських війск в Африці доносить про доспіхи еспанської армії. Кажуть, що Еспанці виперли Мурів аж до меж народної границі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГРІЗНА НЕБЕЗПЕКА.

Під таким наголовком подають старокраєві часописи отсей заклик головної управи Українського Педаґоґічного Товариства:

„Сучасне лихоліття вимагає особливож від „Рідної Школи" як найбільшої активности.

„Дотеперішні 148 кляс народних шкіл, 10 ґімназій і два ґімназійні курси, дві учительські семинарії і 4 семинаріяльні курси, одна торговельна школа, одна взірцева реміснича школа, доповняючі промислові курси та шість захоронок УПТ-ва не виповняють і тої частини того, що конечне відповідно до нинішних потреб Нації.

„Під загрозою морального каліцтва і цілковитої утрати нашого молодого покоління мусимо число наших шкіл вже сего року в десятеро збільшити. Особлившу увагу мусимо звернути на школи фахові промислові. Це не обхідна вимога сучасної хвилі!

„А між тим що бачимо? — Не тільки нема змоги закладати конечні нові школи, але ізза матеріяльних недостач істнування і цих небогатьох шкіл поважно загрожене.

„Приходи не зростають як би це природно повинно бути, а зменшаються з кождим місяцем. І так у травні вплинуло до Головної Управи УПТ-ва з краю 9,584.60 зл., у червні 7,65391 зол., в липні 5,182,29 зл., а в серпні до 25 VIII включно 3,443.66 зол., між тим, коли потреби самої Головної Управи виносять тепер місячно по 15.000 зол.

„Який наслідок того? — Ще за серпень не вповні виплачено побори учителям УПТ-ва та инші біжучі платности в загальній сумі 10.000 зол. А перший вересня за плечима. Учительство зачне важку працю по наших школах УПТ-ва, але українська суспільність не приготовила для нього ані сотика!

„Грозить катастрофа, коли наша суспільність негайно не поспішить з визначною помочю. Це не пуста балачка — а важка дійсність. Або прийде негайно матеріяльна поміч з краю, або прийдеться нам самим ізза недостачі фондів позамикати свої приватні школи.

„В першій мірі кождий свідомий громадянин будь він інтеліґент чи селянин, ремісник чи робітник, повинен відчути грозу небезпеки, яка зависла над нашим приватним шкільництвом і доконче не тільки здобутися на геройський подвиг і післати більшу жертву, але й спонукати до цього й менше свідомих братів і сестер!

„Те саме повинні зробити кожде наше Товариство, кожда наша Кооператива, Читальня, фінансова чи яка інча інституція. — У нас самих Кооператив тепер начислюється 1500, а читалень „Просвіти" поверх 2200. Не числячи інчих Товариств і орґанізацій, якби тільки кожда з цих зібрала бодай по 10 зл. і прислали на „Рідну Школу" то ситуація булаб уратована. А це таке легке до переведення. Треба тільки доброї волі!

„І ми певні, що у великий момент грізної небезпеки зрушиться совість так поодиноких громадян як і Товариств та Орґанізації в краю і за кордоном та за широким океаном, й попливе гріш щедро на ратунок своєї „Рідної Школи", а тим самим на ратунок нашого молодого покоління. Гроші слати до каси Головної Управи Українського Педаґоґічного Тов-а у Львові, Ринок ч. 10. II. п.

„Хай кождий громадянин, кожда громадянка, кожда українська Орґанізація сповнить по своїм силам свій обовязок — а „Рідна Школа" не тільки перебуде важку фінансову крізу, але й поглибити, як сего вимагають потреби нації..."

* * *

Українське Педаґоґічне Товариство виразно звертається до українських братів на іміґрації піддержати народні школи в старому краю. Сю прозьбу українські іміґранти мусять сповнити. Ми не можемо завести старий край у його надіях на іміґрацію, найбогатшу частину всего українського народа. Ми мусимо дати жертви, і дати їх щедро. Присилаймо жертви як схочемо. Шлім їх або до Педаґоґічного Товариства, або, коли хочемо се зробити ощаднійше та заробити для української школи в краю кілька долярів на кождій посилці, через Обєднанє, 847 Норт Френклин стріт, Філядельфія, Па. Але ніяк від жертви не відмовляймося!

Небезпека велика! І два рази дає, хто зараз дає!

ДРУГА РИҐА.

Совітсько-анґлійські договори з дня 8. серпня. — Зовсім як у Ризі. — Що совіти втратили й що виграли. — Даремні жертви.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Рига в осени 1920 року. Засідає совітсько польська мирова конференція. Переговори тягнуться мляво й нудно. Большевики виступають з безконечними декляраціями, Поляки зволікають й очевидячки саботують. Нарешті всім стає ясно, що конференція мусить розбитися. По місту розносяться чутки, що конференція вже й розбилась. Дипльомати обох делеґацій пакують куфри й готуються до виїзду...

В останній хвилині відбувається, однак, таємнича зміна. Голова совітської делеґації Йофе прохає голову польської делеґації Домбского уділити йому авдієнцію для довірочної розмови. Розмова триває цілих шість годин. Без свідків. І на другий день появляється для всіх незрозумілий і несподіваний комунікат:

Перемирє заключене!

Лондон у літі 1924 року. Засідає совітсько- англ. конференція. Переговори тягнуться мляво й нудно. Тижні й місяці минають у марних словесних поєднаннях. Нарешті конференція застигає на мертвій точці: ні в кут, ні в двері.

Тоді на поміч Раковському приїздить хитромудрий Йофе. Але й він не може нічого вдіяти. Обидві сторони приходять до переконання, що з цього пива не буде дива,й дня 5. серпня появляється офіціяльне повідомлення анґл. уряду, що конференція розбилась...

Але знов відбувається якась таємнича зміна. На слідуючий день переговори розпочинаються на ново, й протягом 24. годин сторони доходять до повного порозуміння. Того самого дня Мекдонелд і Понсобі перед палатою послів і лорд Пермур перед палатою панів складають однакового змісту заяви:

— Договори з совітами заключено!

Дня 8. серпня настає й підписанне так несподівано заключених договорів. З анґлійського боку їх підписують Мекданелд і Понсонбі, а з совітського — Раковський, Шанман, Томський, Радченко й все той самий неминучий Йофе.

* * *

Зовнішня подібність між Риґою а Лондоном, як бачимо певна. Те, що перед півчверта роками відбулось на побережу рижської затоки, потворилось нині майже у всіх подробицях на берегах Темзи. Бракує лише довірочної розмови між Йофе та Мекданалдом, але хто знає — може і вона відбулась.

Подібність сягає й далі. Становище совітської делеґації було однакове в Ризі й Лондоні. В обох випадках делеґація не могла, **не сміла** повернути до Москви без заключеного й підписаного договору. За всяку ціну договір **мусів** бути заключений — хоч, який небудь, аби договір! Перед півчверта роками большевикам за всяку ціну був потрібний **мир**, а нині їм за всяку ціну потрібні **гроші**.

Тому й дипльоматія большевицька була в обох випадках однакова. У Ризі совітська делеґація з початку „твердо" боронила засади: **Жадних анексій і контрибуцій!** Для фасону було навіть виставлене жаданне про переведенне плебісциту в тих непольських місцевостях, які вже перед тим опинились під польською окупацією. Так саме в Лондоні совітська делеґація зпочтку „твердо" боронила засади: **жадних відшкодовань, жадного узнання старих боргів!**

Але в останній хвилині, коли Домбскі в Ризі, а Мекдонелд в Лондоні заявили, що на основі „твердих" совітських засад до жадного порозуміння не дійде, — большевики скромненько і смирненько піддалися. „Ми, мовляли, зробили все, що що могли, але кінець, кінцем були змушені покоритись силі"... **І тому большевики в Ризі „уступили" Польщі двісті тисяч квадратових кільометрів українсько-білоруської території з кількома міліонами українсько-білоруської людности. А в Лондоні вони засадничо згодились заплатити старі російські позички, заключені царським урядом і „временним правительством!.."**

Як це непохоже на недавню совіт.-румунську конференцію у Відні! Там совітський представник Крестинський так і не уступив зі своєї засадничої позиції, що в Бесарабії мусить бути переведене всенародне голосованне, аби людність отверто висловилась про свою державну приналежність. Бо що можна з Румунії взяти, коли їй навіть уступити! Зовсім інакше стояла справа в Ризі й Лондоні. Тут відречене від „твердих засад", могло повести до реальних здобутків.

І большевицькі дипльомати, поторгувавшись „для годиться", кінець-кінцем своїх „твердих засад" виреклись. У Лондоні, як у Ризі.

* * *

Мусимо мати мир, мир за всяку ціну! — казала Москва підчас риських переговорів.

Мусимо мати позичку, хоч малу, хоч, яку небудь, аби позичку! — казала Москва підчас лондонських переговорів.

Ганебний риський договір дав Москві, те чого вона праґнула: **мир.**

Чи дасть їй не менш ганебний під зглядом засадничим лондонський договір яку небудь реальні здобутки? Чи дістане Москва від Анґлії позичку?

Здається, що на берегах Темзи большевики принесли марну жертву. Невинність вони втратили, своїх „святих засад" відреклись, але **вигляди на позичку стоять дуже слабо.** Річ у тім, що пожичка може бути випущена лише тоді, коли анґлійський уряд візьме на себе її ґарантію. На „чесне слово" ні один Анґлієць большевикам і сотика не повірить — навіть сам пан Ленсбері своїх грошенят у такий „гнилий інтерес" не вложить. Отже мусить бути **урядова запорука,** що коли большевики не заплатять, тоді анґлійський скарб заплатить. А на це потрібна згода обох палат. **А в обох палатах більшість є проти такої позички й такої ґарантії.**

Мекдонелд лякає, що коли палати не дадуть свої згоди то він їх розпустить і розпише **нові вибори.** Але ті нові вибори — це кий з двома кінцями. Мекдонелд має стільки ж підстав їх боятись, як і його противники.

У кожнім разі, коли позичка й буде, то дуже не скоро. І які ще ганебні зобовязання прийдеться большевкиам на себе взяти, як що їм ту позичку дадуть! Але до цього може ще й зовсім не дійти. Тоді вийде, що червоні дипльомати і невинности позбулись, і капіталу не придбали...

Як би справді не вийшло, що велика жертва, принесена на берегах Темзи, була марною. На цьому тоді й скінчиться подібність між Риґою та Лондоном.

Праґа, 28. серпня

Радянин.

ДЕЩО ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Урядовий орґан ВУЦВК-ту, „Вісти", з 2. серпня, подають, що „цими днями гадається надіслати до всіх губвиконкомів обіжника з зазначенням закінчення терміну українсізації радапарату і з пропозицією надіслати всі матеріяли про те, що зроблено в цій справі".

Справа українізації розглядалася на засіданню Раднаркома, з 7/8, при чім було сконстатовано, що „в більшости відомств українізацію переведено в середньому на 50—50 відсотків." Раднарком постановив утворити осібну комісію для перевірки стану українізації радянського апарату (Вісти, 6/8).

Радянська влада і радянська преса дуже любить оперувати числами і процентами там, де вони мало або нічого не говорять. Тому звернемось до тих фактів з сеї области. Правда цих фактів попадає до преси дуже мало, але й на підставі того, що вона подає, можна вибробити деяке поняттє про дійсний стан справи.

Так звана українізація — це декретований свого часу В. У. Ц. В. К1ом перехід урядовання центральних і місцевих державних орґанів, так у внутрішньому діловодстві, як і в зносинах з населенням, з російської на українську мову. З огляду на те, що російська мова є рівноправна з українською мовою та що державний апарат є заповнений переважно Росіянами, Жидами і зрусифікованими „Малоросами". особливо на вершинах урядничої гієрархії, можна собі представити всю трудність, з якою українізація зустрічається на практиці.

На конференції КПбУ. секретар партії, Квірінґ, між иншим говорив: „Деякі товариші з великодержавним душком ламентують, що ми в національній політиці зайшли далеко. Даремно: наша влада ще й доси не національна, ще надто не українська". (Болш. 15/5). Отже чужонаціональний і зрусифікований елемент „ламентує" в справі національної політики і, коли не виступає проти українізації, то у всякім разі ставиться до неї пасивно. „Великодержавний душок", значить, ще далеко не пережитий.

Про цю пасивність вищих урядничих сфер, якось писалось таке в київському „Большевику" (ч. з 23/5): „Майже всі установи м. Київа охоплені українізацією. Для службовців улаштовано спеціяльні курси української мови,... збільшились кадри службовців, що володіють українською мовою. Але адміністрація (себ то вище начальство. Ред.) багатьох установ в цій справі пасе задніх... Установи не поспішають видавати накази про перехід в діловодстві на українську мову, а коли й видають, то підписавши наказ, більше не цікавляться, як саме він виконується. А виконується він ріжно. В Комунвідділі, наприклад, такий наказ є, а проте навряд, чи він виконується більше, як на один відсоток!"

Так стояла справа українізації у Київі перед трьома місяцями. Як вона стоїть тепер, по закінченню терміну, до якого українізація мала бути переведена, про це находимо в тому-ж „Большевику", з 17/8., дуже багато цінного матеріялу. Є це розмови з відповідальними одиницями цілого ряду київських інституцій, отих урядничих верхів, від яких залежало переведення українізації. Щож ці верхи говорять в цій справі?

Директор Комунального Банку, Бурштейн: „...На курсах української мови, які почали функціонувати з лютого с. р., до травня працювали не зовсім регулярно, тепер же навчання провадиться акуратно три разо на тиждень... До січня 1925 р. передбачається навчання на курсах закінчити і з того часу зачнеться українізація внутрішнього діловодства Комунбанку, яке зараз провадиться російською мовою... Відповіді на запитання українською мовою даються по українськи. Зносини з Ґубвиконкомом і Округвиконкомами провадяться переважно мовою українською..."

Завідуючий ґуберніяльним відділом праці, А. Вітковський: „Для співробітників, більшість яких володіло українською мовою дуже кепсько, або й зовсім не володіли, було зорґанізовано курси українознавства. Всіх співробітників, яких налічувалось в той час 210, було розділено на 6 ґруп. Кожна з цих ґруп повинна була перейти через курси. До цього часу через курси перейшло 190 співробітників... В наслідок цього апарат в переважній части українізовано. Так, діловодство, ріжних ґалузів карткова система провадяться українською мовою. **Коли до співробітників звертаються** українською мовою, вони завше відповідають теж українською мовою. Що торкається ріжних спеціяльних докладів, то з огляду на те, що їх посилається не тільки до Харкова, але й до Москви, вони переважно пишуться російською мовою. Співробітники недавнього часу балакали між собою російською мовою, але не що давно **постановили балакати по можливости українською мовою.** Що торкається переферійного апарату, то там діловодство цілком переведено на українську мову. Каси страхування переведено на українську мову на 100%! Бухгальтерія та фінансові звіти теж складаються українською мовою... Впродовж 1 1/2 — 2 місяців Ґубвідділ Праці з певністю переведе всі свої підвідділи на українську мову".

Заступник уповноваженого Київського Відділу Хемвугілля, Гершенгорн: „Відділ Хемвугілля активно готується до майбутньої українізації установи. Поки що все діловодство провадиться російською мовою. Одначе початок українізації в установі залежить від нашого Центрального Управління в Харкові. Після одержання від нього першого відповідного наказу нам безумовно доведеться відповідати також українською мовою. Поки що провадиться відповідне підготованнє наших співробітників... Що-дня після закінчення звичайних денних робіт співробітники лишаються на півтори години в установі, де й відбуваються заняття українською мовою".

Секретар Губвідділу Авіяції, Касяненко: „Українізація Ґубвідділу проходить дуже успішно. Все листування з окружними відділами провадиться виключно українською мовою. Зносини з центром ведуться російською мовою. Внутрішне діловодство ведеться переважно українською мовою. Співробітники учили українську мову не на курсах, а хатнім способом, безпосередно під керуванням секретаря... Такий спосіб вивчення мови дав великі позитивні наслідки. Українізацію Окрвідділів переведено цілковито ще три місяці назад. Співробітники на округах не тільки пишуть, але й розмовляють виключно по українськи, що, до речі сказати, й є єдиний спосіб правильної і цілковитої українізації установи. Співробітники Ґубвідділу цілком підготовані до переходу на всі 100% на українську мову, так що до 23. серпня апарат Ґубвідділу буде остаточно й повністю українізовано".

А ось факт з провінції: На Мартинівській цукроварні „потяг до українізації, що так ясно позначився з перших днів видання декрету, зараз підупав зовсім. Виною цьому є те, що Цукротрест спромігся тільки на один обіжник, де пропонується по можности вести переписку українською мовою — з місцевими установами. Наближується термін закінчення українізації, а на цукроварні давно вже не істнує і українських гуртків". (Большевик, 17/8. ч. 185).

В наведених вище „розмовах" також оперується отими нічого не говорячими процентами, всеж ті „розмови" трохи орієнтують про дійсний стан справи. Не без того, щоб тут не було прикрас. В дійсности справа мабуть стоїть гірше. Але фактом є, що скрізь в установах співробітників примушується учити українську мову і поволи переводиться діловодство на українську мову; що співробітники не тільки зі сторонами починають говорити по українськи (але тільки тоді, коли сторони по українськи звертаються!), але й між собою зважуються „по можности" вживати укр. мову. Але й з цих „розмов" видно, що урядничі верхи таки **порядно собі баґателізують** справу. „Хемвугіль" доси навіть розпорядку про українізацію не видав. В Комунбанку що йно від січня почнеться українізація, хоч курси вже давно істнують!... Про українізацію почали тепер більше „розмовляти" мабуть тому, що минув її речинець і центральні власти жадають звітів: що зроблено?

Так стоїть справа у Київі.

А. В.

ВИДАВНИЧИЙ ПЛЯН КИЇВСЬКОЇ „КНИГОСПІЛКИ"

До видання намічено цілу низку підручників, переважно для початкових шкіл, до 40 випусків красного письменства, плякати, книжки по кооперації сільському господарству, педагогіці, соціялекономіці та книжки для шкільної молодіжі. Крім того намічено до видання музичні твори Леонтовича, Стеценка, Вериковського, Ревуцького. Але „Книгоспілці перешкоджає недостача власних обігових коштів, що не дає можливости розвернути широко вдавничу роботу. Не кажучи про те, що Книгоспілка не зможе при такому стані вести широкої роботи по виданню ріжних книжок, великі труднощі та перепони будуть стояти їй на дорозі й у виданню потрібних шкільних підручників, а навіть одривного календаря, до видання якого Книгоспілка приступила".

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ОСІНЬ, А ЗА НЕЮ ПРИЙДЕ І ЗИМА.

В осени і в зимі українські товариства будуть уладжувати вистави ріжних штук, а приготовлятись вже зачнуть небаром. - Тому звертаємо їх уваги на оголошенне в нинішній Свободі на 4-тій стороні про українські штуки.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Филаделфія Па. — Дня 12-го вересня с. р відбулись у нас збори Будівельно-Позичкового Стоваришення „Дністер".

По справоздання урядників, директорів показалось, що Б. П. С. за два роки свого існовання має в обороті суму $34.213.95, що робить досить гарну суму. Се може бути добрим приміром для других місцевостий, щоб і в себе закладали такі стоваришення се дасть нагоду для шеровців набути власну хату або бізнес.

Директорів вище згаданого стоваришення вибрано тих самих з виїмком одного. **М.**

Ню Йорк, Н. Й — Дня 19-го вересня, один з наших скрипаків Василь Чосник буде грати до радіо, стація W. E. A. F. межи 7-ою а 9-ою годиною вечером. Його репертуар буде складатися з самих українських народних пісень. Наші Українці, котрі мають в дома радіо будуть мати нагоду послухати його.

Спрінг Валей, Н. Й. В нашій місцевости досить тихо, дня 30 серпня відбулось у нас весілє Андрія Кашинського в гали українського товариства Просвіти. На забаві зібрано на сироти до краю 14 дол.

Вересня 7-го відбулися хрестини у Костя Ількова. Также зібрано також на сироти 2.60 долярів.

Вересня 14-го відбувся в нас пікнік. **І.**

Лейтрог Па. В нашій місцевости арештовано неякого Михайла Кузень за роблення муншайну. При арештованю сконфісковано 180 гаЛь. муншайну дві дестилярні і 18 бочок мешу все разом около $2000 вартости. Арештований, хотів викрутитись і пхнув одному з детективів 100 дол. Сей взяв гроші і прискаржив його ще за перекупство. Бідний Майк мусить тепер відповідати за роблення муншайну і перекупство. От така то доля муншайнерів. **К.**

З НАУКОВОГО ЖИТТЯ КИЄВА.

Під заголовком „Свято науки", київський „Большевик" подає звіт з оборони докторської дизертації приват. доцентом В. В. Радзімовською, на на тему: „Вплив концентрації водородних іонів на життя клітинки". Праця обіймає 11 арк. друку і по вислову проф. Кронтовського, займається проблемою, над якою працює в цілім світі тільки троє учених: двох учених Рокфелеровського інституту і наша пані Радзімовська, яка навіть пішла далі своїх колег — опанувавши складню методикою і внісши до нег нові апарати, вигадані нею самою. Комісія, що складалася з голови академіка Кримського, академіка Фоміна і ряду київських професорів та представників установ, заслухавши опонентів проф. Чаговця і Кронтовського, одноголосно присудила дисертанції звание доктора медико-фізіольогічних наук. Пані Валентина є дочкою покійного Василя і живучої ще любови Яновських знаної української патріотичної родини з Любенщини. (Мати нашої ученої є популярною українською письменницею. Ред.)

СКІЛЬКИ ЇСТЬ ЧОЛОВІК.

Учені, які опинилися без заняття, обчислили, скільки може зїсти чоловік, що прожив 70 літ. Отже — 18.000 кг. мяса, 25.000 кг. хліба, 10—15.000 яєць, 6.000 кг. риб, 25.000 літрів течей і 1.750 кг. соли, без ярин і овочів.

В СПРАВІ П. ЗАЗУЛЯКА.

Щоби не дати загинути людині, яка повинна жити і працювати, завязався комітет. Сею людиною, се знаний нам п. Зазуляк, чоловік обдарений гарним тенор-барітоном і великим чувством в співі, а який потребує конче помочи, бо він хорий і винищений журбою і недостатками. Лікарі запевняють, що, наколи п. Зазуляк бодай якийсь час буде мати спокій і не буде мати великої журби, він поверне до здоровля. До тепер може лишень заспівати і то лиш від часу до часу.

Чи маємо глядіти на сего талановитого чоловіка і придивлятися як він гине?

Чи не було би се прикрим для нас, що, поміж нами гине оден молодий співак лише тому, що нема кому йому помочи в його невідрадним положенню? В особі п. Зазуляка ратуємо не його особу, але його талант, який родиться рідко, а який служити хоче свому цілому народови.

Низше підписаний комітет дає нагоду всім Впр. ОО. Духовним, всім панам учителям і панам бізнесменам і всім співакам і співачкам всіх хорів і товариств в цілій Америці зділати маленьке діло милосердя.

Ми розіслали до всіх ОО. Духовних книжочки з тікетами, всего на всего лиш по 10 цнт., і просим роздати поміж людей доброї волі до розпродажи. Тікет за 10 цнт. купити на поратовання здоровля для бідного Артисти-співака не так тяжко. Не замикайте свого серця, щоби не купити тікету за 10 цнт. Панове Учителі! під рукою Вашою дітвора шкільна, бо школа вже зачалася. Дайте кождій дитині по одному тікетови, нехай продасть родичам або знакомим. Панове співаки і співачки! Підіть на офіс парохії, а там дістанете тікети. Киньтеся, але енергічно, офіруйте трошка труду і часу, а чейже в кождій громаді знайдуться такі, що радо поможуть. Час короткий, бо вже лиш оден добрий тиждень до праці. Нагоди.

Після оголошення комітету пружім свої сили.

Виграшка має відбутися 21-го с. м., та нас просять жичливі сій справі люде і приятелі, щоби бодай оден тиждень еще продовжити, бо власне тепер зачалася школа і учителі через дітей шкільних можуть еще много зробити. На голоси ми радо пристаємо і оголошуємо сим невідкличнo закінчене і виграшку на неділю дня 28. с. м. в Перт Амбою, о год. 7.30 вечером в Українській Гали під ч. 752 State St. На сю виграшку запрошуємо не йно місцевих, але й всіх наших прихильних, хто йно може, з сусідства і з подальша.

До 28-го с. м. просимо всі відтинки з тікетів прислати до п. Івана Ваверчака 752 State St. Perth Amboy, N. J. Всі чеки або моней ордери за спродані тікети просимо виписувати на імя касієра: John Waverczak, а засилати до Rev. Michael Kuziw, 23 Walnut St., Hartford, Conn. Так само всі добровільні жертви, якіб хто ласкав від себе на сю ціль щось офірувати, просимо слати до о. Кузьова.

По 28 с. м. всі жертви будуть оголошені в часописях і зберется ширший комітет, щоби зарядити збіркою.

В надії, що наша жертволюбива суспільність не відкажеся від сего так милосерного діла, що певно покаже день 28-го с. м. вже наперед сердечно дякуємо за всі жертви і кличемо: Най Бог стократно заплатить!

КОМІТЕТ:

о. И. Чаплинський, предс.,
Perth Amboy, N. J.

о. М. Кузів, заст. предс.,
Hartford, Conn.

Іван Ваверчак, касієр,
Perth Amboy, N. J.

Яків Корнат, член Ком.,
New York, N. Y.

P. S. Якби хто бажав еще мати тікети до розпродажи, нехай напише до: Rev. J. Czaplynsky, 188 Yayne Street, Perth Amboy, N. J., а дістане відворотною почтою.

В. Будзиновський.

НА ТРОПІ ПРОПАВШОГО

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЕ.

Свобідно за Майом.

(2)

Вони знають про нас? — перебив оден дід дріжачим голосом. — За нас запроторених на край чужого світа?

Знають і мною переказують вам свою просьбу. Я сю просьбу переповім і ви рішайте, яку дати відповідь, та чи взагалі відповісти. Мабуть знаєте, що на Кубані зібралася, правда, поневільно, велика сила запорожського народу. По зруйнованню Січи в році 1775, Запорожці розбрилися по всему світу. Зразу найбільше було їх на Дунаю. Лиха доля щораз більше розганяла та розсівала по світі запорожське лицарство, колишню оборону і славу України. Щоби сей меч українського народу викинути поза межі України, Москаль всіх Запорожців, що були під його владою, загнав аж на Кавказ, над ріку Кубань. Кажуть, що нема нічого злого, що не вийшлоби на добре. Дуже добре воно не є, що Запорожці не на своїм прадіднім Дніпрі, а на кавказькім Кубані. Всеж таки ліпше так, ніж жити розсіяному між ріжними чужими народами і згодом щезнути. Грозна сила Запорожців, хоч тепер в нишім, не на своїм прадіднім місці і хоч під Москалем, всеж таки далі під боком України. Отже Кубанські Запорожці надіються, що бодай на Кубані воскресне давне Запороже і колись стане в пригоді своїй батьківщині.

Дав би Бог! — зітхнув один дід, що тямив Запороже на Дніпрі.

Так думаючи, старшина Кубанців, звідки лиш може, стягає на Кубань запорожських недобитків. Таким способом старшина силкується скріпити се будуче Нове Запороже. Стягаючи розсіяних по світі недобитків до себе, Кубанці й їм роблять прислугу, бо одиницям не дають запропаститися в морях чужих народів.

Ой богато пропало нашого брата, через те, що ми не в купі, — замітив судія. — Кілько то наших побісурменилося ще толі, коли ми сиділи над Варном! Тут буде ще гірше. Тут маємо з чого жити, отже братія розлазиться за хлібом. Піде, тай пропав. Не кождий... Сивенький, що таки вернув до своїх.

Ще будучи в службі,— Сивенький тягнув дальше, — зійшовся з одним кубанським старшиною. По довгій баланці про старі часи на Запорожу, він запевнився, що я моеї запорожської душі не запродав Туркови. Я виміркував, що той старшина не московський запроданець. Ми оба були як той що силкуєсь ходити проміж дощ. Отже ми розбалакалися цілком щиро. Коли почув що я з запорожської громади під Солунем, виявив мені наміри кубанської старшини і просив мене, щоби я мою громаду стягнув на Кубань. Я зараз будьто би занедужав і мене як добре заслуженого інваліда пустили з війська. Що далі було зі мною, вже знаєте. Я знайшов вас і лишаюся між вами. Як гадаєте, що ліпше було би нам всім перенестися на Кубань, то проведу вас. Я відійду. Ви радьте без мене. Я підчинюся вислідови ради.

Сивенький вийшов. Довший час не промовив ніхто. Всі сиділи похнюплені і переховували се, що чули від Сивенького. Мовчанку перебив отаман.

Ми раді би почути, що на се скажуть наші діди. Ті, що власними очима бачили прадідне Запороже; що разом з запорожським лицарством покинули дідизну, бо не хотіли жити під рукою московського царя.

Найстарший дід зітхнув.

Просимо, діду, — отаман заохочував його — скажіть слово. Скажіть панотче, що ви думаєте? — Дід обізвався.

Я слуга Божий, тай ваш, — піп відповів. — Куди ви всі, туди й я з вами. Чи йти вам за зазивом Кубанців, чи лишитися тут, мені не личить говорити вам. Вже й так на многих попів нарікають, що вони московські та царські підлизні. Не хочу сказати вам, щоби ви йшли за радою Кубанців, бо хто готов би сказати, що я агент московської церковної влади. Не хочу говорити проти, бо хто міг би подумати, що боюся підзору, та говорю зі страху перед непримиримими. Найліпше буде, як перше слово скажуть діди, бо вони справжні Запорожці.

Коли так, то послухайте мене, — промовив найстарший дід. — Ви всі знаєте, як я люблю Москаля. Я все стояв за тим, що ліпше нам всім загинути, ніж вертати під царя. Але я був такий, бо мене ніколи не покидала надія, що таки здужаємо відбудувати Запороже на Дунаю. Сю надію майже розвіяла зрада Гладкого і тої черни, котра пішла за ним і втікла до Москаля. Але, хоч за сю зраду в 1827 році Турок зруйнував Дунавецьку Січ, богато запорожського народу вирізав і решту недобитків розсіяв малими оселями по всій Туреччині, а ще не тратив надії. Але тепер, коли від поневолення Запорожа Москалями минуло вісімдесять років, від зруйновання Дунавецької Січи пятьдесять, ... [illegible] царської влади нема одної запорожської громади, в котрій було би більше, ніж тисяча душ; коли ті недобитки живуть розсіяні в морях чужих вір і розливаються в них; коли справді є надія, що на Кубані віджие давне Запороже, то... чим більше там буде запорожського народу, тим скорше се станеся... Тим скорше встане Запороже і ми, наш гуртоК не щезнемо так, як сніг щезає на сонци. Я за тим, щоби піти за радою кубанської старшини.

Дід замовк і захлипав. Ще промовляли оба другі діди і промовляли таксамо. Старшини вже й не радили над питанням: „іти на Кубань, чи ні". Говорили тільки про трудноші такого переселення. Вони знали, що Турок не відпустить їх від себе.. ще й до свого ворога, московського царя... Позвали Сивенького.

Ти сказав, — промовив до него отаман, — що проведеш нас на Кубань... В імя Боже, веди!

Чи всі згідні? — Сивенький спитав, позираючи недовірливо на дідів.

Всі, — отаман відповів. — Ми всі пішли за радою дідів...

Коли так, — Сивенький промовив, — то... язик за зубами. — Ми важимо нашими головами. Як Турок пронюхає, що ми затіваємо, то... Самі знаєте чим се скінчиться. Я повис би на найвисшім стовпі, бо я, хоч турецький баша, перший кинув між вас гадку покинути Турка і перейти, будь що будь до його ворогів.

Тим ти не журися, — отаман перебив,— між нами нема зрадників. І необережних нема, бо ми не діти. Ми лиш хочемо собі голови питанням, як вибудуться з під турецької опіки. Ми тепер як та душа, що радаб до раю, але її не пускають туди гріхи. Коли ти загадав провести нас, то мабуть вже знаєш, як нам переступити турецьку межу?

Ще сам ще не знаю, як, — Сивенький відповів... [illegible] даю, спосіб знайдеся. Я насамперед проберуся сам на Кубань, щоби діло перебалакати з кубанською старшиною і обезпечити місце як найкористнійше для нашої оселі. По моїм повороті будемо промислятися, як відси видобутися. Я для нашої цілі надіюся використати мої давні і нові знакомства. При помочи тих знакомих і приятелів нам не тяжко буде переселитися відси під саму кавказьку межу. Там ніхто не буде нами журитися, отже легко буде малими гуртками, чи й всім в купі перекинутися на Кавказ і пробратися на той його бік аж на Кубань.

Всі признали, що так було би найліпше. Рада договорилася до того, що Сивенький найблизший тиждень буде відпочивати по довгій подорожи з найріжнійшими пригодами, сам поїде на Кубань. До Трапезунту поїхав би верхом, долі морем. Щоби Турки не задержали його, Ліндсай купив би в Трапезунті вітрильника, і Сивенький поїхав би як капітан Ліндсаевого корабля.

Добре, що той грошовитий Інгліс мені по дорозі нагодився, — Сивенький закінчив раду. — Старшина розійшлася.

В оселі ані через думку не прийшло нікому, що старшина врадила переселитися на Кубань. Сивенькому сходили дні головно на довірочних розмовах зі старшиною. Ліндсай ходив від хати до хати, і казав показувати собі всякі запорожські старинності, ще предками скитальців принесенними з Запорожа до Туреччини. То були старі рушниці, прохівниці, кульбаки, ножі, чарки, гудзи, військові значки, люльки... Люди не розуміли мови Ліндсая, але від Сивенького знали, що богаті Англійці дивуваки і такі річи, яких тепер вже ніхто не вживає, скуповують за грубі гроші. Ліндсай платив добре, вони були бідні, отже зі непотрібні ім річи дуже радо продавали йому. Ліндсай був вдоволений, бо призбирав цілий музей. Нарікав лише на одно, що за ніякі гроші не може дістати старинної запорожської шаблі. Хоч бачив неодну, ніхто не хотів продати.

Запорожець не продасть ні рідної мами, ні шаблі, — Сивенький говорив йому — хиба заміняє за ліпшу. Або як би за одержані гроші міг купити ліпшу. Тут не купить ліпшої, отже старої не продае. Як заїдете зі мною на Кубань, то може там купите, бо там буде більше запорожського народу, котрий має нагоду купити другу шаблю.

Очевидно, що поїду з вами. Коли я вже тут зібрав цілий музей запорожських старинностий, то хочу мати комплет.

Минув тиждень і Сивенький з Ліндсаєм стали виряджатися в дорогу. В хаті отамана зібралася старшина, бо на другий день досвіта Сивенький відїздив. Треба було се й те обговорити.

Хоч вже цілком стемнілося, рада не зачинала радити бо не було попа. Коли отаман вже хотів посилати по него, надбіг малий попович.

Тато просили, — сказав, — щоби баша відклав свою подорож. Причина важна. За яку годинку тато прийдуть, але не самі.

Причина мабуть справді буде важна, — промовив отаман. — Наш піп ніколи не робить з мухи вола. Заждім.

Сивенький пішов до Ліндсая сказати йому, що завтра не поїдуть і вернув назад до отамана. Коли прийшов, там вже був піп з якимсь високим, кремізним, але старим, з білою як сніг бородою Турком. Турецький одяг взяв на себе лише тому, щоби йому лекше було пробратися до нас. Він такий же Запорожець, як ми всі. Його батько був Запорожцем, Запорожцем був його дід. За молоду промисляв шаблею. Коли його найблизші товариші мусіли свої шаблі віддати на услуги Москаля, Запорожець Клим постригся в ченці став отцем Климентієм. Коли його товариші пішли на Кубань, і він подався туди. Став душпастирем одної кубанської станиці. Чого він сюди прийшов, нехай сам скаже.

Очи всіх авернулися на патріярхальну стать отця Климентія.

(Дальше буде).

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ; ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ДОПИСІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Сплячо.

Честер Па. ці місточко не дуже велике; живе тут наріт ріжних націй, а між ним і нашого народу есть немало. Нема що казати на Українців, бо суть зорганізовані, бо мають кілька відділів У. Н. С. і оден відділ Січової Организації, котрий мае кільканайцять членів. Але помимо того народної роботи тут нема; народна робота зовсім спить! Дня 20 липня був тут парохіяльний пікнік. — Січовики постановили собі збирати датки на „Рідну Школу" на всіх підприемствах, проте і на тім пікніку запорядкували збірку, котрою занялися дві дівчині, які е Січовичками. Зібрали вони $6.96 і ті гроші зложили до каси свого товариства, щоби відтак із другими збірками разом відослати Комітет того пікніку дуже обурився, чому ті гроші не пішли до їх рук. В слідуючу неділю по пікніку, коли прийшов предсідатель Січи до церкви то оден з комітетів не дав молитви скінчити, лише прийшов і каже: давайте гроші, бо нам бракує до рахунку. Чи це не ганьба, щоби навіть тих марних кілька долярів пожалувати і не післати на поміч старому краеви?

Що дня читаемо часопис, в якім положенню наша школа, як переслідують її наші вороги, як буде їй треба помогти, а тут і ту жебранину відбирають, щоб навіть ця жебрацька лепта не пішла до краю.

Як не дамо помочи „Рідній Школі", то Польща спольонізує нашу молодіж, спольонізує той цвіт України, який представляе будучність і надію для нашого народа. Єсли нашу молодіж обернуть Ляхи на Поляків, то і церкви не треба буде, бо не буде кому до неї ходити. Щодня читаю часопис, що десь по инших місцевостях наріт складае народний податок до „Обеднання", а у нас, в Честер ніхто не думае про те; у нас в Честер всьо спить твердим сном. Наших Українців справа волі не свербить, ні болить. Я дивуюся лишень священикови, бо иншої інтелігенції ми тут не маемо. Священник е просвічений і тому повинен хоч часом заговорити до народа в народній справі, як инші священники роблять, а не кричати що патріотичні цілі на бік, а церков перша. Ми знаемо дуже добре вагу церкви, але погляньмо на Волинь, Полісся і Підляше; що сталося з церквами, коли нема своеї держави? Тесаме прийде в Галичині, коли всі скажуть, що патріотизм на бік. Самими тропарами і кондаками не спасемося. Хто не любить свого народу у біді, хто не бажае бідному лучшої долі, той певне не іде слідом Христа, який поставив любов до людий як найвищий обовязок, далеко вищий, ніж вся обрядовість.

Свій.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Осторога.

Миття вікон по височезних нюйорських каменицях це одна із найбільше небеспечних робіт. Єще перед війною завязалася юнія „віндов-клінерів", щоби добути собі лучші умовини життя. Заки ця юнія створилася, то всіляки підприемці робили великі маєтки, а бідні робітники наражували кождого дня свое життя за марницю, яку кидали їм „боси".

Заки юнія зорганізувалася, „віндсв-клінери" мусіли натерпітися чимало всіляких переслідувань від своїх павуків, що ссали їх кров. Ще й тепер дехто пробуе час до часу, чи не вдалобся йому розбити нашу юнію. Воно так приємно зогортати гроші, зароблені другими...

Оттак в 1922 пробував оден наживець заложити „опеншап" для скебів, що викликало сімтижневий страйк. Юнійні робітники справилися однак із „скебами" так, що богато із них опинилося в шпиталю, а неоден втратив і життя. Хто із читачів не розуміє, як можна бути таким завзятим, і жорстоким, хай погляне тільки на робітника, що мие вікна на двайцятім чи трийцятім поверсі. Висить у воздусі і грається зі смертю кожної хвилі. Чи можна дивуватися, що за таку роботу він хоче людяної платні?

Таксамо і тепер оден богач задумав знова створити неюнійне підприемство для скебів, щоби розвалити нашу організацію. Розуміється, що юнійні робітники не дадуть себе здоптати. Вони борються і будуть боротися до самого краю.

Я тільки перестерігаю Українців, щоб не дали себе піддувступай до юнії, а не шукай скебівського хліба, бо він певне не вийде тобі на здоровля.

Д. Знаний.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

БАНДИТИ НАПАЛИ НА БУКОВИНСЬКИЙ МОНАСТИР.

До монастиря в Білій Керниці (Фонтана Альба) прийшло дванацять люда, зодітих у румунські військові мундури. Ченці прийняли їх ввічливо. Коли попоїли, один із „гостей" приказав ченцям, щоби кожен із них забрався у свою келію. В цюж саму хвилю вийняли револьвери і заявили переляканим ченцям, що ужиють сили, коли не послухають приказу. Коли відправили ченців у келії й звязали їх, забрали всі дорогоцінности, які були в монастирі. Заки відійшли з багатою добичею, побили ще тяжко нещасних монахів. За ватагою і слід пропав.

В КАЙДАНАХ НА ПОХОРОНІ.

У селі Ниркові селянин Казимир Зайончиковский удусив свою жінку Яніну. Жив із нею 17 літ, дітей не мали. Він зізнав, що не знав зовсім про цей злочин, що жінку вдусив нехотячи у сні. Переведено секцію, а потім відбувся похорон удушеної Яніни Зайончковскої. В похороннім поході перший ішов у асисті двох жандармів чоловік удушеної, Казимир Зайончковский, закутий в кайдани. Після похорону відставлено його назад до вязниці в Чорткові.

СТАРУШКА ПЕРЕЙШЛА ТИБЕТ.

Переодагнена за жебрачку відбула 60-літня старушка пані Ніл сміливу подорож через Тибет. Провадив її тибетанський хлопець, а вона сама зовсім добре володіе тибетанською мовою. На цій тяжкій подорожі напали паню Ніль китайські бандити і їй лише з великим трудом удалося врятувати життя й небагато золота, яке мала за поясом.

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читае той більше знае

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своеї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуемо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остается в їх организації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовленню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробити своїй власній организації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

- • **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
- • **Базар,** песа на 4-ри розділи, В. Винниченка ... 25
- • **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко ... 35
- • **Безталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича ... 35
- • **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика ... 25
- **Бондарівна,** драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича ... 20
- • **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського ... 20
- † **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій ... 35
- • **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича ... 35
- † **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. ... 50
- • **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка ... 50
- • **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика ... 5
- • **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Коржeньовського, переклав В. Держирука ... 30
- • **Веселі Полтавці** або **Возьний оженився,** комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
- • **Випрошення,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика ... 10
- • **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської ... 35
- † **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Вільна хата,** прольог, Ярослава Марченка ... 10
- • **В неволі темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика ... 25
- • **В Иванову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті ... 20
- **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева ... 15
- • **Глитай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 45
- **Гостина св. Николая,** драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського ... 10
- • **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 40
- **Два сусіди і одна фіртка,** комедія в 1-ій дії, [illegible] Лотоцького ... 15
- • **Дезертир,** драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзаря ... 10
- • **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля ... 50
- • **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима ... 15
- • **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
- • **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного ... 35
- • **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського ... 30
- • **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими ... 35
- † **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Єлисей Карпенко ... 15
- • **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського ... 35
- • **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гавриїла Кобзаря ... 25
- † **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський ... 35
- • **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного ... 50
- • **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
- • **За Неман іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
- • **Запорожець за Дунаем,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
- • **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 20
- **За сиротою Бог з калитою,** образ драматичний з життя народа зі співами в 6 актах (14 осіб) ... 25
- † **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
- **Зоря нового життя,** комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кащенка ... 30
- **„З обіймів в обійми".** — Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступае 22 особи ... 35
- • **Іцко сват,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембицького ... 10
- **Капраль Тимко** або **Що нас губить?,** народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського ... 20
- **Кара за гріх,** сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
- • **Катерина** (Мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
- † **Княгиня Любов,** староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Яричевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
- **Козацьке сватання на 3 дії** ... 25
- † **Комедія про чоловіка, що оженився з німовою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
- • **Кохання в чоботях** (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишевацького. Ціна з партитурою ... [illegible]
- † **Лікар-шутькар,** жарт в одній дії Мольєра, брош. 20, опр. ... 30
- • **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького ... 35
- • **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) ... 30
- • **Мангрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика ... 15
- • **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
- • **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
- † **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка ... 50
- **Монольоги ч. 1** ... 20
- **Монольоги ч. 2** ... 20
- **Монольоги ч. 3** ... 20
- **Монольоги ч. 4** ... 20
- **Мужики аристократи,** народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського ... 15
- **Мужик паном,** комедія в пяти діях (переклад з данського М. Ценевенка) ... 25
- • **На відпуст до Київа,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка ... 30
- • **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича ... 35
- • **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської ... 25
- • **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика ... 10
- † **„Настоящі",** комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
- † **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 25
- • **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох віделонах, В. Держирука ... 25
- **Невольник,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка ... 20
- • **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писаненького ... 30
- **Не клени,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 10
- • **Нещасне кохання,** драма в 5-ох діях, Манька ... 40
- • **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 50
- † **Новоженці,** комедія в двох діях Бернштерне Бернсона, брош. 20, опр. ... 30
- **Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці,** народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
- • **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського ... 25
- **Ох! не люби двох!,** оперета в 3-ох діях, А. І. Нагоряньского ... 25
- • **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. ... 20
- **Пан Штукаревич** або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича ... 35
- • **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського ... 30
- **Пекло в хаті,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 15
- • **Перший горальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В святини,** оповідание ... 40
- • **Пімста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської ... 40
- • **Пімста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського ... 30
- • **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської ... 35
- † **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Бернштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький ... 25
- • **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького ... 20
- † **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
- • **Пошились у дурні,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
- **Правда все гором,** образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
- • **Прометей,** драматичний уривок, Н. В. Гетого (переклав М. Слабінський) ... 15
- • **Простак** або **Хитрощі жінки перехитрені москалем,** комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя ... 20
- • **Пімна облизня,** або **Перенацупували,** жарт на одну дію ... 20
- † **Розладде,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. ... 55
- † **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
- • **Самопалка,** картина з революційного життя на Украйні в 2-ох діях ... 35
- † **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
- • **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського ... 35
- **Сатана в бочці,** комедія зі співами в 1-ім акті ... 10
- **Сватанне на Гончарівці,** оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
- • **Сватання на вечерницях,** водевіль в одній дії ... 10
- **Свекруха,** комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
- • **Свекруха Євдоха,** образок сценічний в 3. діях ... 20
- • **Свідки,** сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби ... 15
- **Соколики,** комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського ... 35
- **Страйк,** сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
- **Семе не кради,** сумна комедія в однім акті (9 осіб) ... 15
- **Сироти,** образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) ... 25
- † **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
- • **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького ... 35
- **Тато на заручинах,** міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича ... 10
- • **Терновий вінок** або **Жертви царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка ... 50
- • **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
- **Украдене щасте,** драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
- • **Убийники,** мельодрама в 5-ох діях ... 35
- † **Фавст,** трагедія, нап. И. В. фон Гете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маера ... 45
- † **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями проф. Г., брош. 40, опр. ... 55
- • **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка ... 20
- • **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 40
- **Хто винен,** драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
- † **Цезар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пащук ... 35
- • **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Галясевич, пер. Єронім Калитовський ... 50
- • **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича ... 25
- • **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держирука ... 20
- • **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка ... 15
- • **Як вони женихалися,** жарт на одну дію, А. Володського ... 25
- • **Як ковбася та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького ... 20
- † **Як козам роги виправляють,** фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.

Твори російських клясиків.

- Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Накануне,** романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
- М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. ... 1.75
- И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... [illegible]
- А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ ... 7.00
- И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова или Мертвыя души,** поэма, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. ... 1.75
- Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. ... 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
- А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
- В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
- А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. ... 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. ... 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладніше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не присилає на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить [illegible] наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.